

# Обережно, заміновано!

«Щоб не допустити подальшої стагнації та масштабної агрокризи, країна має гуртом взятися за розмінування»

ПЕРЕКОНАНИЙ ДМИТРО СИРКО, АДВОКАТ, СТАРШИЙ ПАРТНЕР SYRKO&PARTNERS

— Як ваша юридична компанія впоралася з труднощами, які спіткали весь український бізнес на початку війни минулого року? Чи змінилися акценти в розрізі практик та спеціалізацій юристів?

— Наша команда скоротилася, ми стали працювати всі віддалено. Було важко, але ми вистояли. Фактично ми змістили акцент із захисту бізнесу на консультування військових, сферу ВПК, і особливу увагу на сьогодні наша команда приділяє питанням гуманітарного розмінування.

— Розкажіть детальніше про аспекти своєї роботи щодо юридично-фінансового супроводу протимінної діяльності в Україні. З чого розпочалась робота в цій ніші?

— Улітку 2022 року мене запросили до ДП «Укроборонсервіс» на посаду начальника юридичного управління. Як відомо, ця організація займається не тільки озброєнням та ремонтом техніки, а і гуманітарним розмінуванням, використовуючи свої власні розробки зі знищення мін та інших вибухонебезпечних залишків війни.

Після мого повернення в адвокатуру, оскільки я вже мав досвід і юридичне розуміння організації діяльності з гуманітарного розмінування, до мене звернулися фонди та приватні компанії з пропозицією щодо юридичного супроводу їх діяльності. Одне з підприємств — це ПрАТ «ТРАСНІМПЕКС». Вони займаються гуманітарним розмінуванням і утилізацією боєприпасів відповідно до міжнародних стандартів IMAS із 1998 року.

В Україні ми разом пройшли дуже важкий та бюрократизований шлях із великою кількістю документів, щоб отримати сертифікат для оператора протимінної діяльності на нетехнічне обстеження, технічне обстеження, розмінування вручну, порядок знешкодження (знищення) мін / вибухонебезпечних залишків війни. Компанія вже розпочинає процеси гуманітарного розмінування на території України.

— Які виклики сьогодні постають перед гравцями передовсім аграрного сектору, території яких потерпають від мінування, та яким чином їм допомагають юристи?

— Треба розуміти, що майже 30 % території України заміновано, 5 млн га земель непридатні для сільськогосподарських робіт: вони забруднені вибухонебезпечними предметами або на них тривають бойові дії.

Завдання юриста в такому випадку більш глобальне і не зовсім схоже на традиційний супровід бізнесу. Тут немає господарських конфліктів або рейдерства, з чим ми з вами звикли асоціювати аграрний напрям. Юристу треба займати-



## ДМИТРО СИРКО

Народився в м. Харцизьку Донецької області. У 2009 році закінчив юридичний факультет Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», згодом — Школу адвокатської підготовки при Академії адвокатури України. У 2012 році отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Має майже 15 років досвіду, зокрема супроводу та комплексної побудови системи захисту бізнесу. У 2020 році створив власне адвокатське об'єднання «Сирко і Партнери». Основна спеціалізація: захист бізнесу, зокрема в кримінальних провадженнях. У 2019 році отримав відзнаку «Адвокат року» в номінації «Антирейдерська практика», у 2020-му увійшов до п'ятірки найкращих адвокатів у напрямі «Кримінальне право» за версією Асоціації адвокатів України. Навчається в аспірантурі Державного податкового університету (кафедра міжнародного права).

ся політичними питаннями, брати участь у законотвірчій діяльності в інтересах клієнта, допомагати з пошуком благодійних фондів для отримання коштів на гуманітарне розмінування або на відновлення МТБ, супроводжувати реструктуризацію раніше отриманих кредитів, співпрацювати з правоохоронними органами щодо вкраденого або знищеного майна, а також ретельно перевіряти операторів протимінної діяльності та вберегти клієнта від так званих чорних саперів, щоб він якнайшвидше почав посівну на безпечній землі.

Понад півторарічні зволікання з розмінуванням України вже призвели до глобального скорочення постачань продовольства по всьому світу. А торішній простій замінованої землі обернувся для аграріїв втратою до 800 мільйонів доларів, податки з яких недоотримав державний бюджет, і зокрема Збройні сили України. Щоб не допустити подальшої стагнації та масштабної агрокризи, країна має гуртом взятися за розмінування, очистити нашу землю від російських

смертоносних артефактів і забезпечити життя нашого та наступних поколінь українців!

— На які недосконалості профільного закону, а також адміністративного регулювання в цій сфері слід звернути особливу увагу фахівцям та які положення чинного законодавства потребують негайних змін?

— Насамперед потрібно повністю перейти на міжнародні стандарти IMAS. У нас є Закон «Про протимінну діяльність», але фактично процес розмінування здійснюється на підставі ДСТУ-П 8820:2023 «Протимінна діяльність. Процеси управління. Основні положення». На жаль, наші розробники стандартів замість того, щоб імплементувати підходи міжнародних стандартів IMAS та вилучити суперечності, просто оновили дату у відповідному ДСТУ 2018 року, а зміст залишили той самий. Тому ми вважаємо, що в ДСТУ-П 8820:2023 треба вносити зміни для того, щоб ми могли бути з міжнародними фахівцями на одній хвилі.

Згодом потрібно внести зміни й до порядку проходження сертифікації щодо розмінування. Нині строк дії сертифіката становить один рік. Фактично в Україні розмінування має сезонний характер: оператор протимінної діяльності може проводити розмінування з квітня-травня до жовтня, коли відсутні сезонні опади та можливо працювати на землі, а це шість-сім місяців. Процес сертифікації оператора протимінної діяльності складний та потребує уваги всіх фахівців підприємства, це займає від одного місяця до двох. Треба запровадити видачу сертифікатів мінімум на три роки.

Наступний виклик — відсутність повної та всебічної інформації про всіх операторів протимінної діяльності, їхні умови й розцінки на їхню діяльність. Також потрібно забезпечити належний контроль за роботою «білих» саперів (операторів протимінної діяльності), підвищити інформованість населення щодо ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, стосовно протимінної діяльності, мінної небезпеки та навчити людей правилам безпечної поведінки на забрудненій боєприпасами місцевості.

Катастрофічною є бюрократизованість системи акредитації та сертифікації у сфері гуманітарного розмінування в Україні, наприклад, для отримання від держави дозволу на роботу кожен іноземний сапер має пройти курси в Україні. Сьогодні треба дати більше можливостей міжнародним організаціям, які займаються гуманітарним розмінуванням в усьому світі, треба надавати їм допуск з їхніми ресурсами та можливостями, а не навчати їх правилам гуманітарного розмінування в Україні.

— Що необхідно для забезпечення прозорого фінансування протимінної діяльності в Україні та здійснення публічного контролю?

— Фактично сьогодні кошти, які йдуть адресно на гуманітарне розмінування в Україну, надають донори та благодійники, а розпоряджається ними Міністерство економіки. Мені не зовсім зрозуміло, чому це робить міністерство, яке не є профільним органом із питань розмінування. Питання дуже актуальне та доволі дискусійне серед операторів протимінної діяльності в Україні.

Як мені здається, необхідна активізація «третього сектору», створення неурядових громадських організацій, що будуть працювати в напрямі залучення коштів міжнародних донорів та інвестування в протимінну діяльність в Україні. Благодійні фонди, внутрішні або міжнародні, які збирають кошти на розмінування, повинні мати можливість самостійно обрати оператора протимінної діяльності для проведення робіт.

Кожен, хто сьогодні займається гуманітарним розмінуванням в Україні, повинен розуміти, що головним активом є люди та репутація.

Довіра формується передусім відкритістю й доступністю. На мою думку, довірять більше співпраці з благодійними неурядовими організаціями, які займаються гуманітарним розмінуванням в Україні. До цих організацій існує довіра, що їх кошти витрачаються раціонально, ефективно й за призначенням.

І на мою думку, така співпраця буде виправданою за певних умов.

Передусім для благодійних фондів потрібно розробити прозору систему звітності та своєчасного інформування спільноти й донорів. Треба залучити відомі аудиторські компанії та надавати їм доступ до бухгалтерської звітності.

По-друге, слід створити наглядові та опікунські ради, покликані залучати кошти на потреби гуманітарного розмінування в Україні. До складу наглядової ради потрібно запросити представників міжнародних благодійних організацій, закордонних амбасадорів, лідерів волонтерського руху та громадського сектору. Опікунська рада буде сформована з благодійників (донорів), які візьмуть на себе зобов'язання щодо фінансової підтримки фонду.

Також разом із міжнародними партнерами, які допомагають нам у війні, доцільно створити коаліцію з гуманітарного розмінування.

Про що ще потрібно зараз пам'ятати — це заморожені активи рф по всьому світу. Сьогодні озвучуються великі суми, які, можливо, перейдуть нам на відновлення нашої країни. Думаю, з тих ресурсів може бути додатково надано кошти на гуманітарне розмінування.